

Dariusz Drążek

Ofiara Eucharystii jako zobowiązanie do jedności i świętości w pismach św. Cypriana

---

Verbum Vitae 8, 151-162

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OFIARA EUCHARYSTII JAKO ZOBOWIĄZANIE DO JEDNOŚCI I ŚWIĘTOŚCI W PISMACH ŚW. CYPRIANA

Ks. Dariusz Drązek

Celem niniejszego opracowania jest ukazanie nauczania na temat Eucharystii¹ św. Cypriana² (zm. 258 r.), biskupa Kartaginy w latach 249-258, którego P. Monceaux zalicza do „najpiękniejszych przykładów biskupstwa, jakie zna historia chrześcijaństwa”³. Źródłem do zapoznania się z myślą tego Ojca Kościoła są przede wszystkim jego „Listy”, a także „Traktaty”⁴. Pisma te stanowią cenny do-

---

¹ Tematowi Eucharystii u św. Cypriana poświęcony jest artykuł: T. Kaczmarek, „Tajemnica kielicha Pańskiego według Listu 63 św. Cypriana”, w: *Pokarm nieśmiertelności. Eucharystia w życiu pierwszych chrześcijan*, red. W. Myszor, E. Stanula, Katowice 1987, s. 144-155. Listę miejsc, gdzie w dziełach Cypriana pojawia się temat Eucharystii znajdziemy w artykule: M. Starowieyski, *Eucharystia w starożytnym chrześcijaństwie. Zestawienie typo-bibliograficzne*, „Warszawskie Studia Teologiczne” IV/1991, 42-112.

² O życiu, działalności i pismach św. Cypriana patrz: *Słownik Wczesnochrześcijańskiego Piśmiennictwa*, red. J.M. Szymusiak, M. Starowieyski, Poznań 1971, 105-109; M. Simonetti, *La letteratura cristiana antica greca e latina*, Milano 1988, 158-164; V. Saxer, *Cipriano di Cartagine, Dizionario Patristico e di antichità cristiane*, Casale Monferrato 1983, kol.: 678-683.

³ Por. V. Saxer, *Cipriano di Cartagine*, kol. 678.

⁴ W wypadku Listów, jako tekstem źródłowym posługuję się: Saint Cyprien, *Correspondance*, T.I-II, text établi et traduit par Le Chanoine Bayard, Paris 1962; zaś tekstem źródłowym *Traktatów* jest: S. Thasci

kument o wydarzeniach z życia Kościoła w Afryce Północnej w połowie III wieku oraz o życiu, myśli teologicznej i stylu pisarskim samego autora, które wywierały wpływ na potomnych już od starożytności aż po dzień dzisiejszy. Może o tym świadczyć uwaga, jaką św. Augustyn poświęcił twórczości Cypriana, wspominając go w swoim dziele *De doctrina christiana*, a także przytoczenia z dzieł Cypriana w *Summa Theologiae* św. Tomasza z Akwinu czy też w dokumentach II Soboru Watykańskiego i w najnowszym Katechizmie Kościoła Katolickiego Jana Pawła II.

Uwzględnienie uwarunkowań historycznych, w których żył św. Cyprian pomaga zrozumieć wagę jego wypowiedzi o Eucharystii, które w porównaniu z niektórymi tekstami późniejszych pisarzy są dość nieliczne; biorąc zaś pod uwagę objętość spuścizny literackiej samego Cypriana świadczą o tym, że Eucharystia była istotnym elementem jego myśli i troski pasterskiej. Z *Listów* wynika, że w spojrzeniu na Eucharystię znajduje odbicie sytuacja prześladowań chrześcijan za wiarę. Prześladowania te nasiliły się za panowania cesarza Decjusza (249-251). Oprócz cierpień, które ze sobą nosły wierzącym, przyczyniły się także do rozłamu wewnątrz wspólnoty Kościoła z powodu różnego podejścia do kwestii przywrócenia apostatów do jedności z Kościołem, a co za tym idzie, także ponownego dopuszczenia ich do uczestnictwa w Eucharystii. Z tego podłoża wyrosło silne podkreślenie ofiarniczego charakteru Eucharystii, najpierw w odniesieniu do Chrystusa, gdyż to On jest Ofiarą, a następnie w odniesieniu do wyznawcy Chrystusa, który ma w Eucharystii przygotowanie do mężnego znoszenia prześladowania, umocnienie w ciężkim boju i wzór. Innym aspektem podkreślonym w tej sytuacji była jedność, do której Eucharystia niejako zobowiązuje jej uczestników.

Caecili Cypriani Opera omnia, recensuit et commentario critico instruxit G. Hartel, CSEL vol. III pars I, Vindobonae 1868. Tłumaczenie polskie: W. Szoldrski, *Listy*, Warszawa 1969; J. Czuj, *Traktaty*, Poznań 1937.

Równie ważnym kontekstem, w którym, jak się wydaje, należy widzieć wypowiedzi Cypriana o Eucharystii, obok wspomnianego już kontekstu historycznego, jest ten, który można by nazwać kontekstem duchowym, związanym z osobowością Biskupa Kartaginy. Chodzi o podkreślenie osobistej świadomości tego, co to znaczy być chrześcijaninem z wyboru: „na publicznym miejscu wobec otaczającego ludu głoszę, że jestem chrześcijaninem (me christianum pronuntio)” – pisze św. Cyprian⁵. Co więcej, nie tylko głosił to, lecz nie odstąpił od swego wyboru nawet pod groźbą śmierci. Kiedy przesłuchujący go rzymski prokonsul zwrócił się do niego ze słowami: „pytałem się więc o twoje imię, co mi odpowiesz?” w odpowiedzi usłyszał najpierw „Jestem chrześcijaninem i biskupem”⁶. Być chrześcijaninem oznaczało więc dla Cypriana posiadanie daru cenniejszego niż życie. Jak więc rozumie rolę Eucharystii ten, co tak ceni sobie swoją wiarę? Wraz z chrztem każdy wierzący rozpoczyna życie naznaczone obecnością w nim Eucharystii, a dla Cypriana jako biskupa oznaczało to również odpowiedzialność za Eucharystię. W tym kontekście staje się zrozumiałe występujące w jego pismach łączenie Eucharystii z dyscypliną kościelną i wymaganiami świętości życia uczestniczących w Eucharystii.

1. EUCHARYSTIA OFIARĄ CHRYSUSA

Do szerszego omówienia tematu Eucharystii skłoniła Cypriana konkretna potrzeba duszpasterska. Była nią stosowana przez niektórych praktyka sprawowania Eucharystii przy pomocy samej tylko wody, bez użycia wina. To wypaczenie tradycji Ostatniej Wieczerzy dało okazję Cyprianowi do refleksji nad zbawczą ofiarą życia Chrystusa. Wspomniana błędna praktyka powstała, według Cypriana, „pod wpływem ludzkiego i nowego nauczania”. Biskup

---

⁵ Do Demetriusza 13.

⁶ Akta prokonsularne 1.

Kartaginy uważa ją za niedopuszczalne odstępstwo od „ewangelicznej prawdy i nauki Pana i od tego, co Chrystus, nasz nauczyciel, nakazał i czynił”⁷. Błąd ten rozpowszechnił się z racji „niewiedzy czy z prostoty niektórych”⁸. Biskup Kartaginy nie docieka więcej powodów tego postępowania, stwierdza jedynie, że ten sposób konsekracji kielicha Pana i udzielania go ludowi, nie dokonuje się tak, „jak Jezus Chrystus, Pan i Bóg nasz, twórca i nauczyciel tej Ofiary czynił i nauczał”⁹. Należy podkreślić użyte tu przez Cypriana określenia Chrystusa. Płynie z nich oczywisty wniosek, że to Chrystus jest Panem i Bogiem oraz twórcą i nauczycielem Eucharystii, ludzie nie mają więc prawa ani mocy, aby cokolwiek zmieniać w formie i treści ustanowienia Eucharystii. Ona zaś sama jest Ofiarą, gdyż ma bezpośredni związek ze śmiercią Chrystusa na krzyżu. Kielich, w którym jest wino i woda, zgodnie z wolą Chrystusa jest „ofiarowany ku Jego pamiętce”¹⁰. „Nie można sądzić, że Jego krew, którą zostaliśmy odkupieni i przywróceniu do życia, jest w kielichu, jeśli nie ma w kielichu wina, przedstawiającego krew Chrystusa”¹¹. Kielich zatem w Eucharystii, która jest Ofiarą Chrystusa, zawiera zbawienną dla ludzi krew Chrystusa.

Zarówno ofiara Chrystusa na krzyżu, jak i ustanowienie Eucharystii były według Biskupa Kartaginy zapowiedziane wcześniej w historii zbawienia. Cyprian wybiera więc ze Starego Testamentu szereg przykładów, w których wino, jego zdaniem, były zapowiedzią tego, co spełni się na krzyżu i co zawiera konsekrowany kielich Pański, czyli ofiary jaką złożył Chrystus, przelewając własną krew. I tak Noe jest „zwiastunem i figurą męki Pana”¹², gdy upił się winem i leżał z gołymi, odkrytymi lędźwiami, a średni syn rozgłosił nagość ojca. Cyprian konkluduje: „nie jest

---

⁷ List 63,1.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ List 63,2.

¹¹ Tamże.

¹² List 63,3.

konieczne to wszystko dalej opowiadać; wystarczy powiedzieć, że Noe był figurą przyszłej prawdy: nie pił wody, lecz wino i tak wyraził obraz męki Pana¹³. Melchizedek także przedstawia „tajemnicę przyszłej ofiary Pana” przez ofiarowanie chleba i wina. „Kto jest bardziej kapłanem najwyższego Boga, jeśli nie nasz Pan, Jezus Chrystus, który złożył ofiarę Bogu Ojcu, i to taką, jak Melchizedek ofiarował, to jest chleb i wino, mianowicie ciało swe i krew swoją?”¹⁴. Przywołując dziewiąty rozdział Księgi Mądrości, w którym Mądrość zaprasza na przygotowaną przez siebie ucztę, Cyprian komentuje: „Mówi o mieszanym winie, to jest zapowiada proroczym głosem, że kielich Pana będzie zawierał mieszaninę wody i wina. Podczas męki Pana się okazało, że stało się to, co przedtem było zapowiedziane”¹⁵. Dalej błogosławieństwo dla Judy: „Tu i figura Chrystusa jest wyrażona (...), że On jest owym lwem, który leży śpiąc w czasie męki (...). Do tego Pismo Boże dodaje i mówi: umyje w winie szatę swoją i we krwi owocu winnego płaszcz swój”¹⁶. Oznacza to, że wino w kielichu jest krwią Pana. Prorok Izajasz mówi o czerwonych szatach przy deptaniu w prasie pełnej winogron (Iz 63,2). To jeszcze jedno świadectwo, iż wino jest potrzebne w kielichu, aby wyrazić krew Pana¹⁷.

2. EUCHARYSTIA UZDOLNIA DO OFIAROWANIA WŁASNEGO ŻYCIA

Rozumienie Eucharystii jako Ofiary Chrystusa znajduje praktyczne odbicie w życiu Kościoła, o czym także świadczą pisma Cypriana. Eucharystia jest składana codziennie¹⁸. Jest ofiarą składaną Bogu za zmarłych¹⁹ i za

---

¹³ Tamże.

¹⁴ List 63,4.

¹⁵ List 63,5.

¹⁶ List 63,6.

¹⁷ Por. List 63,7.

¹⁸ Por. List 57,3; List 63,8.

¹⁹ Por. List 1,2.

żyjących, zwłaszcza gdy poddawani są próbie prześladowania za wiarę²⁰. Z wielką czcią wspominiani są męczennicy. Cyprian poleca notować datę ich śmierci, aby składać za nich Eucharystię²¹. Eucharystia jest postrzegana przez biskupów afrykańskich jako konieczna broń, niezbędne i skuteczne umocnienie wobec perspektywy prześladowania. W liście z synodu w Kartaginie z roku 252 biskupi informują o postanowieniu, aby w obliczu zbliżającego się prześladowania Kościoła pojednać z Kościołem wszystkich pokutujących, którzy w normalnych warunkach musieliby jeszcze dalej pokutować. Pojednanie ma im umożliwić uczestnictwo w Eucharystii: „Tych, których zachęcamy i zagrzewamy do boju, nie możemy zostawić bez broni i nagich, lecz winniśmy uzbroić ich pomocą Krwi i Ciała Chrystusa. Po to właśnie jest Eucharystia, aby dla przyjmujących ją była ochroną, dlatego tych, których chcemy zabezpieczyć przed wrogiem, musimy uzbroić w moc, jaką daje nasycenie się pokarmem Pana. Jakże możemy ich nauczać i zachęcać, aby przelali krew za wyznawanie imienia, jeśli im przed walką odmówimy Krwi Chrystusa? W jaki sposób uzdolnimy ich do wypicia kielicha męczeństwa, jeśli ich przedtem prawem nie dopuścimy do wspólnoty, aby w Kościele pili z kielicha Pana”²². Przez uczestnictwo w Ofierze Chrystusa wierzący zostają niejako przygotowani do tego, by całe ich życie stało się również ofiarą dla Boga: „Jako kapłani składający codziennie ofiary Bogu, przygotowujemy również Bogu ofiary”²³. Cyprian podkreśla bezcenną wartość Eucharystii sprawowanej przez Kościół. W Eucharystii wierzący mogą znaleźć potrzebną im moc na chwile najcięższej próby, gdyż będzie to moc Ducha danego przez Ojca z nieba: „nikt nie jest zdolny do męczeństwa, jeśli go Kościół nie uzbroi. Załamię się duchowo, jeśli przyjęcie Eucharystii go nie umocni i zachęci. Pan bowiem mówi w swej

---

²⁰ Por. List 5,2; List 37.

²¹ Por. List 12,2; List 39.

²² List 57,3.

²³ Tamże.

ewangelii: «a gdy was wydawać będą, nie myślcie, jak i co macie mówić; bo owej godziny, co macie mówić, będzie wam dane. Nie wy bowiem jesteście, którzy mówicie, lecz Duch Ojca waszego, który w was mówi»²⁴. Eucharystia, według Cypriana, umacnia wiarę i odwagę, i w ten sposób też jest przygotowaniem na czas próby: „O wiele cięższa i okrutniejsza walka nas czeka. Dlatego żołnierze Chrystusa z niewzruszoną wiarą i mocną odwagą powinni się do niej przygotowywać. Powinni myśleć, że dlatego codziennie piją kielich Krwi Pańskiej, aby mogli swoją krew przelać za Chrystusa”²⁵.

3. EUCHARYSTIA ZOBOWIĄDUJE DO JEDNOŚCI

Kiedy omawiając wymowę wina w sprawowanej Eucharystii Cyprian podkreślał, że oznacza ona krew Chrystusa, w tym samym momencie o wodzie mieszanej z winem mówił, iż oznacza ona lud wierzący w Chrystusa i tak nierozdzielnie z Nim zjednoczony. „Ponieważ Chrystus niósł nas wszystkich i grzechy nasze nosił, dlatego widzimy, że woda oznacza lud, wino zaś krew Chrystusa. Gdy więc w kielichu wino z wodą jest zmieszane, to lud staje się jedno z Chrystusem i rzesza wiernych jednoczy się z Tym, w którego uwierzyła. To zjednoczenie i złączenie wody i wina w kielichu Pana przez zmieszanie tak się dokonuje, że owej mieszaniny już nie można od siebie oddzielić. Dlatego też nic nie zdoła Kościoła, to jest będącego w Kościele ludu, jeśli wiernie i mocno się trzyma tego, w co uwierzył, odłączyć od Chrystusa”²⁶. Eucharystia jednoczy ludzi, którzy na niej się gromadzą²⁷. Lektura Ewangelii i Listów św. Jana prowadzi Cypriana do wniosku, że „przeciwnikami Pana i antychrystami są wszyscy, o których jest pewne, że odpadli od miłości i jed-

---

²⁴ List 57,4.

²⁵ List 58,1.

²⁶ List 63,13.

²⁷ Por. List 37,1.

ności Kościoła katolickiego”²⁸. Jedność między wierzącymi ma swój najlepszy wyraz w Eucharystii. Cyprian pisze: „jedność chrześcijańską, złączoną mocną i nierozzerwalną miłością, wyrażają również ofiary Pańskie. Gdy Pan swe ciało nazywa chlebem, który powstaje z mnóstwa złączonych ziarenek, przedstawia jedność swojego ludu, którego on był figurą”²⁹.

4. EUCHARYSTIA ZOBOWIĄDUJE DO ŚWIĘTOŚCI

Wiara w uobecnienie męki Chrystusa, zbawiennej i przynoszącej życiodajne dobra, dokonujące się, gdy sprawowana jest Eucharystia, naturalnie prowadziła do postawienia Eucharystii w centrum życia chrześcijanina, w centrum uwagi i troski Kościoła o godne jej sprawowanie i przyjmowanie. Wyrazem tej troski była między innymi dyscyplina pokutna, która przewidywała czasowe wykluczenie z Eucharystii, aż do wypełnienia stosownej pokuty za grzechy. Cyprian informuje nas o przykładach zastosowania dyscypliny. Były to postanowienia surowe, zwłaszcza w stosunku do kleru. W Liście 1 porusza sprawę prezbitera Geminiusza Wiktora, który umierając ustanowił innego prezbitera opiekunem i wykonawcą swego testamentu. Uczynił to, nie bacząc na postanowienie niedawnego synodu, który zakazał ustanawiania prezbitera wykonawcą testamentu: „ta właśnie zasada i norma odnosi się obecnie do kleru, który otrzymawszy święcenia w Kościele Pana, nie powinien odstępować od ołtarza i ofiar, by we dnie i w nocy służył niebieskim i duchowym sprawom, a nie był od służby bożej odrywany przez jakiegokolwiek zajęcia i nie krępował się troskami i zajęciami światowymi”. Karą, jaką przewidywano dla popełniającego takie wykroczenie było, „aby za spokój jego duszy ani nie składać ofiar, ani też odprawiać modlitw. Nie za-

---

²⁸ List 69,1.

²⁹ List 69,5.

sługuje bowiem, aby przy ołtarzu Boga był wymieniany w modlitwie kapłańskiej ten, kto od ołtarza chciał odwoływać kapłanów i inne sługi boże”. Wielkim wykroczeniem było dopuszczenie do Eucharystii tych, którzy złożyli bałwochwalczą ofiarę i potem prosili o ponowne włączenie ich do Kościoła, lecz nie wypełnili odpowiedniej pokuty i nie otrzymali znaku pojednania ze strony biskupa. Cyprian potępia prezbiterów tak postępujących z upadłymi. W Liście 15 pisze: „przed wypełnieniem przez upadłych pokuty, przed wyznaniem ich ogromnej winy, zanim biskup i kler położyli na nich ręce, ci ośmielają się za nich składać ofiary i udzielać im Eucharystii. W ten sposób bezczeszcza święte Jego ciało”. Biskup Kartaginy uważa, że takim postępowaniem wyrządzają upadłym tylko jeszcze większą szkodę: „niektórzy z was oszukują naszych wiernych, by zyskać poklask, bez uzasadnienia przywracają upadłym pokój, przez co jeszcze bardziej im szkodzą. Sami upadli zdają sobie sprawę, że to co zrobili pod wpływem prześladowania jest największą winą”³⁰. Mogliby uzyskać pojednanie na drodze prawdziwej pokuty „dzięki której Bogu, jako miłosiernemu Ojcu, zadośćuczyniliby swymi modlitwami i czynami, tymczasem są oszukiwani”³¹. Cyprian rozważa te sprawy w kontekście „picia z kielicha Pańskiego”, a więc godnego przystępowania do Eucharystii. Okazją do podkreślenia potrzeby świętości życia i męstwa w wierze była dla Cypriana sprawa upadłego w czasie prześladowań biskupa Fortunationa. Cyprian odstępstwa kleru surowiej ocenia niż odstępstwa świeckich: „ulegli najgorszej śmierci i bardziej zawinili, niż upadli świeccy”³². Biskup Fortunation swym odstępstwem przypieczętował prawdopodobnie zupełnie niechwalebne życie, więc nie starczyło mu sił w momencie najcięższej próby. Cyprian widzi w tym oczyszczające Kościół działanie Boga: „Dlatego jak widzimy i wierzymy, Bóg wypróbował ich, zesłał na nich karę, aby już nie stali przy ołtarzu (...), aby

---

³⁰ List 16,2.

³¹ Tamże.

³² List 65,3.

nie kalali ołtarza i nie zarażali braci”³³. W Liście 67 Cyprian wraz z innymi biskupami, na kanwie sprawy kilku upadłych biskupów, pisze: „winniśmy przy ustanawianiu kapłanów wybierać tylko nieskazitelnych, nieposzlakowanych zwierzchników, którzy by święcie i godnie składając ofiary Bogu, mogli być wysłuchani, gdy się modlą o pomyślność ludu Pańskiego”³⁴. Biskupi piętnują także poparcie ludu dla niegodnych kapłanów i biskupów: „A i lud nie może sobie schlebiać, że nie zawinił, jeśli pozostaje w łączności z grzesznym kapłanem i na to się zgadza, aby jego zwierzchnik niesprawiedliwie sprawował urząd biskupi”³⁵.

PODSUMOWANIE

Święty Cyprian, ilekroć wyraża się o Eucharystii, czyni to ze świadomością, że jest Ona uobecnieniem Ofiary Chrystusa i dlatego przedstawia sobą bezcenny dar dany Kościołowi. Podkreślił to już wyraziście T. Kaczmarek w podsumowaniu swego artykułu: „swymi stwierdzeniami Cyprian zaświadcza po raz pierwszy w literaturze starożytnego Kościoła, że Ciało i Krew Pana stanowią ofiarę. Ostatnia Wieczerza i ofiara eucharystyczna Kościoła są uobecnieniem ofiary Chrystusa na krzyżu”. Biskup Kartaginy daje także świadectwo głębokiej wiary w to, że każdy wierzący uczestniczący w Eucharystii, karmiący się Ciałem i Krwią Pańską jest przez nią uświęcony, zyskuje duchową pomoc i moc nawet w najtrudniejszych doświadczeniach życia, jakimi są prześladowania za wiarę. Aby Eucharystia mogła istotnie być uobecnieniem Ofiary Chrystusa, musi być sprawowana zgodnie z formą jej ustanowienia przez Chrystusa w czasie Ostatniej Wieczerzy. Kościół przez posługę biskupów, czuwa nad tym, aby uczestnictwo

---

³³ Tamże.

³⁴ List 67,2.

³⁵ Tamże.

w Eucharystii mieli ludzie tego godni. Służy temu praktyka pokuty. Tym, którzy dopuszczają się grzechów, Eucharystia jest udzielana po odbyciu przez nich odpowiedniej pokuty. Dzisiejszemu człowiekowi praktyka pokuty starożytnego Kościoła może wydawać się szczególnie surowa. Wyrastała ona jednak z przekonania, że kto świadomie przyjął chrzest, jego mocą stał się nowym człowiekiem, a nawet należałoby odważnie powiedzieć: stał się świętym. W piśmie „Do Donata” Cyprian tak opisuje przeżycie własnego chrztu: „gdy przy pomocy odrodzeńczej fali została starta plama poprzedniego życia (...), można było poznać, że ziemskim było, co przedtem z ciała zrodzone żyło w poddaństwie grzechu, i że zaczęło być własnością Boga, co już Duch Święty ożywił”. Odtąd troską ochrzczonego powinno być zachowanie swej nowej godności do końca życia. Wypowiedzi Cypriana o Eucharystii należy widzieć właśnie w ścisłym powiązaniu z wiarą w uświęcający charakter sakramentu chrztu. Eucharystia daje wierzącym codzienną możliwość zjednoczenia się ze źródłem świętości, którym jest Jezus Chrystus, Zbawiciel, z którym wierzący już zawarł przymierze właśnie w chrzcie. Eucharystia jest także sama w sobie wyrazem jedności Chrystusa z ludem, staje się więc wymownym wezwaniem dla wierzących, aby i oni byli w pełni zjednoczeni ze sobą.

Ks. Dariusz Drązek
pl. Mariacki 7
83-130 Pelplin

Sommario

L'articolo, basato sugli scritti di san Cipriano di Cartagine, presenta una lettura del pensiero di questo vescovo e martire sull'Eucaristia. I testi, dove s. Cipriano affronta temi eucaristici, sono abbastanza numerosi. Dall'analisi dei testi risulta che secondo il suo pensiero l'Eucaristia rende presente il sacrificio di Gesù sulla croce. La partecipazione al Corpo e al Sangue di Cristo richiede perciò la santità di vita e la piena comunione con la Chiesa.

Inoltre l'Eucaristia è un indispensabile aiuto per i cristiani minacciati dalle persecuzioni, l'unico aiuto capace di renderli coraggiosi e disposti anche alla morte per il Nome di Gesù.

Ks. DARIUSZ DRAŻEK, ur. 1961, doktor teologii, kapłan diecezji pelplińskiej. Aktualnie pełni funkcję ojca duchownego WSD w Pelplinie. Wykładowca patrologii i języka greckiego w WSD w Pelplinie i w Punkcie Konsultacyjnym UKSW w Tczewie.